

8M Dia Internacional de la Dona

Benisseres

emigrants

Les benisseres que van emigrar a França, Algèria, l'Argentina i Alemanya en els anys 50 i 60 són les protagonistes d'esta exposició.

Dones valentes i atrevides, que es van veure en la necessitat de treballar des de molt joves i que van decidir marxar d'Espanya a la recerca de noves oportunitats i amb l'esperança de trobar un futur millor per a elles i les seues famílies.

Una experiència que va marcar una ruptura molt clara respecte als patrons, costums i estil de vida de l'època. Malgrat els durs anys de treball, de molt d'esforç i enyorança, mentre vivien lluny de les seues llars, la majoria d'elles van ser capaces de fer realitat els seus somnis.

TERESA CRESPO RIPOLL

Alemanya, 1969-2019

Teresa era una xica molt inquieta i amb ganes de conèixer món, aquests van ser els motius pels quals amb 18 anys se'n va anar a viure a Frankfurt. Va començar a treballar cuidant xiquets, i es va esforçar per aprendre alemany, anant a classes a les vesprades. Posteriorment, va treballar en l'empresa d'esdeveniments de la companyia Lufthansa.

Es va casar amb un xic alemany i allí van néixer els seus dos fills. Els últims 20 anys van viure a Halle, fins que es van jubilar i es van establir a Benissa.

JOSEFA BAYDAL REIG

França, 1957

Josefa va emigrar a París amb 52 anys, acompanyada de la seua filla Matilde Roselló, de 18 anys. La seua estada va ser molt breu (només set mesos), perquè per la seua edat no va poder renovar la documentació necessària per a continuar treballant allí.

Mentre elles estaven a França, la resta de la família (el seu marit, els altres tres fills i una neta), es van quedar a Benissa.

TERESA FERRER IVARS

Argentina, 1952-1963

Teresa vivia a Alacant junt amb el seu home, que era infermer en un hospital. Uns familiars de Calp havien emigrat a Argentina un temps abans, i van decidir anar-se'n ells també, junt amb la seua filla Maite, que tenia només un any a la recerca d'un futur millor per a la família.

Van viure a Temperley, on van comprar una casa amb jardí. Allí, el seu home treballava en un Centre Psiquiàtric, i ella s'encarregava de netejar les bates dels metges del centre. Amb uns mesos de diferència, el matrimoni va faltar, i la seua filla Maite, amb 12 anys va tornar a viure a Benissa amb els seus tios.

ÁGUEDA IVARS VIVES

Algèria, 1954 i França, 1957-1958

Águeda, amb 20 anys, ja va estar treballant un temps a Barcelona. Anys més tard, va emigrar a Alger a casa d'un familiar i durant un any va treballar en una panaderia; les seues filles, Ángeles i Remedios, també van anar amb ella.

Passat aquest període, va tornar a Espanya per a, posteriorment, traslladar-se a París.

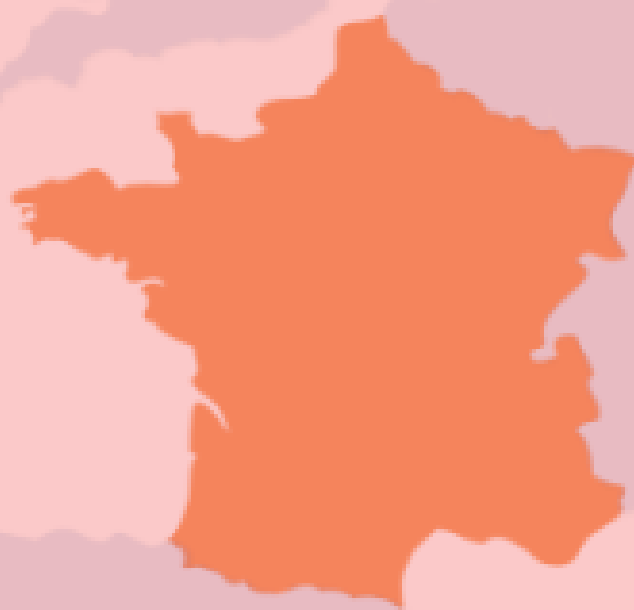

MARÍA LLOBELL VENGUT

França, 1957-1966

María Les Llums, va ser una de les primeres dones que van emigrar a París.

Uns anys després que faltara el seu marit, sent mare de quatre fills, decideix anar-se'n per a tirar endavant a la seua família. En trobar faena i establir-se allí, es va poder emportar els seus fills i durant nou anys va treballar d'ama de companyia, fent-se càrrec d'un matrimoni d'ancians. Va ser de gran ajuda per a moltes benisseres que, posteriorment, també van estar a París.

ANA CERVERA ROSELLÓ

França, 1962-1964

Ana La Pomera, amb només 17 anys va emigrar a París. Com la majoria de les dones en aquesta època, va estar treballant en el servei domèstic, fent-se càrrec de la casa d'un notari. A París va conèixer al que seria el seu marit, un xic de Gandia, que també estava treballant allí.

ANTONIA FERRER BERTOMEU

Alemanya, 1963-1965

Antonia Ferrer, junt amb el seu marit Juan Cardona, van decidir anar-se'n a Alemanya cercant un futur millor per a ells i per a la família que prompte formarien. El benisser, Felipe Ivars buscava gent per a treballar i decidiren començar l'aventura.

El matrimoni vivia a Isny im Allgäu i Antonia treballava com a cambrera d'habitacions en un centre de rehabilitació i balneari, en la ciutat d'Alpenblick.

Els seus dos fills majors, Joan i José, van néixer a Alemanya, on van viure fins a desembre de 1965, quan van tornar i es van establir a Benissa.

TERESA LÓPEZ RIPOLL

França, 1963-1971

Teresa *Torrater* va viure a París durant 8 anys, on va aprendre a parlar francès. Els primers anys va viure amb el seu germà Andrés, perquè era soltera, però en un dels seus viatges a Espanya, es va casar i va tornar a França a treballar amb el seu marit.

Allí van nàixer els seus dos fills, José i Andrés.

Va estar treballant com a empleada domèstica en casa d'un important periodista del periòdic *Paris Match*.

PASCUALA IVARS IVARS

Madrid, 1955. França, 1964 i Alemanya 1965

Pascuala formava part d'una família nombrosa i amb només 13 anys, ja se'n va anar a Madrid a casa de la filla de la marquesa de Set Aigües per a ajudar a l'economia familiar. Però l'enyorança va fer que tornara a Benissa, on va treballar amb tasques del servei domèstic i estisorant a Calp.

També va estar a França ajudant un matrimoni de metges, que tenia tres xiquets menuts i, posteriorment, a Alemanya a la fàbrica Schuberth, fins que va tornar a Benissa per continuar treballant a la mateixa empresa.

PASCUALETA MARTÍ ORTOLÁ

França, 1961-1965

Pascualeta La vaca, va emigrar a París junt amb el seu marit i els seus germans, cercant un futur millor. Ella va estar sempre treballant a la casa d'un dentista, on s'ocupava de la neteja i, sobretot, de cuinar les receptes franceses que va aprendre per a la família, mentre els hòmens treballaven a la fàbrica d'automòbils Simca.

Després de llargues jornades, aprofitaven els diumenges per a descansar i conèixer la ciutat. Allí va nèixer Maribel, la seua primera filla, de la qual va haver-se de separar i portar-la a Benissa, perquè es quedara amb la seua iaia, mentre ella continuava treballant a França.

FÀBRICA SCHUBERTH

L'any 1965, un grup de vint dones benisseres es va desplaçar a Alemanya per a emprendre un viatge que va canviar les seues vides. Una oportunitat històrica per a aprendre un ofici, en el qual poder treballar, uns mesos més tard, en una fàbrica on es produïrien jocs de catifes i fundes per als quartos de bany. En eixos anys, pràcticament, l'únic futur laboral de les dones era dedicar-se a les tasques domèstiques, a les labors del camp i uns mesos, a "l'estisorà".

Van emprendre el viatge amb un autobús que les va portar fins a la ciutat d'Ascheberg, on durant uns mesos van conviure amb les expertes operàries alemanyes, i van aprendre l'ofici que, posteriorment, desenrotllarien a la fàbrica de Benissa.

Tota una aventura i una oportunitat de conèixer món, compartir vivències i enriquiment personal per a unes dones valentes, que es van atrevir a fer un pas avant i buscar una oportunitat per a un futur millor.

FÀBRICA SCHUBERTH

VICENTA TENT
PASCUALITA IVARS
PILAR SENDRA
GERTRUDIS ROSELLÓ
VICENTA IVARS ORTOLÀ
ROSARIO ORTOLÀ
ELENA GINER
TERESA SENDRA
PAQUITA BERENGUER
LUISA PINEDA
ANA SANTACREU
VICENTA RIBES
MARIFINA ROSELLÓ
ANGELITA JORRO
MARI FINA CARDONA
ANTONIA IVARS
MARIA VENGUT
PEPITA GINESTAR
MARUJA BANYULS
GUILLERMINA BAYDAL

PEPITA IVARS VALLÉS

Algèria, 1958-1960. França, 1962-1972

Pepita *Vaqueta* va ser la primera de les germanes que va emigrar a Algèria amb 18 anys, amb sa tia Maria Vallés, on treballava cuidant xiquets, fins que a causa de la revolució va haver de tornar a Benissa.

Uns anys després, en 1962, ella i la seua germana Concha, se'n van anar a París, on va desenvolupar la tasca de portera d'un edifici.

Allí va conèixer al seu marit i també va nàixer el seu primer fill.

ENRI BONDIA ESCRIVÁ

Alemanya, 1962-1971

Enri va emigrar a Alemanya, junt amb la seua germana i van viure a Dusseldorf durant 9 anys. Allí va conèixer a José M., l'amor de la seua vida, fent gestions al Consolat, on ell treballava i va nàixer també la seua filla Mónica.

Va aprendre alemany escoltant "cassetes" i malgrat els durs anys de treball, lluny de la seua família, va gaudir moltíssim de les seues passejades per l'Avinguda Königsalle i els banys al Rhin.

ENCARNA TRO GINER

França, 1963-1966

El seu home va emigrar a França amb un contracte de treball a l'empresa d'automoció Renault. Juan va tornar a Benissa, es van casar l'agost de 1963 i se'n van anar els dos a París, on Juan li havia trobat un treball a Encarna en una casa, com a assistenta de llar. El seu primer fill va nàixer allí, i uns mesos després, tota la família va tornar a Benissa.

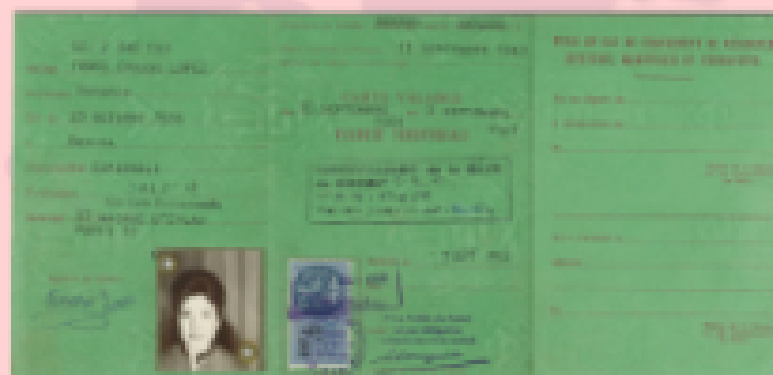

ROSARIO IVARS ROSELLÓ

França, 1963-1968

Rosario i el seu marit Andrés van emigrar a França per ajudar econòmicament a les seues famílies i també per a estalviar diners i poder comprar-se una casa. Es va establir a París i va treballar com a femme de ménage, ajudant en una casa i cuidant els xiquets menuts fins que va nàixer la seua filla Lola.

Posteriorment, van viure a Courthézon, on Andrés treballava i ella era mestressa de casa. Van estar fins uns mesos abans de nàixer el seu fill Andrés, moment en què van tornar definitivament a Benissa i van complir el somni de fer-se una casa.

GUADALUPE GARCÍA MARTÍN

Algèria, 1960-1962. França, 1963, 1965-1968

Guadalupe va viatjar a Algèria, on la seua mare adoptiva treballava com a empleada domèstica, i ella va estar ajudant-la amb les tasques de la casa i fent-se càrrec d'un xiquet de la família.

En tornar a Benissa, la seua mare biològica es va quedar sense casa i va emigrar a París per guanyar prou diners per a comprar-se'n una altra.

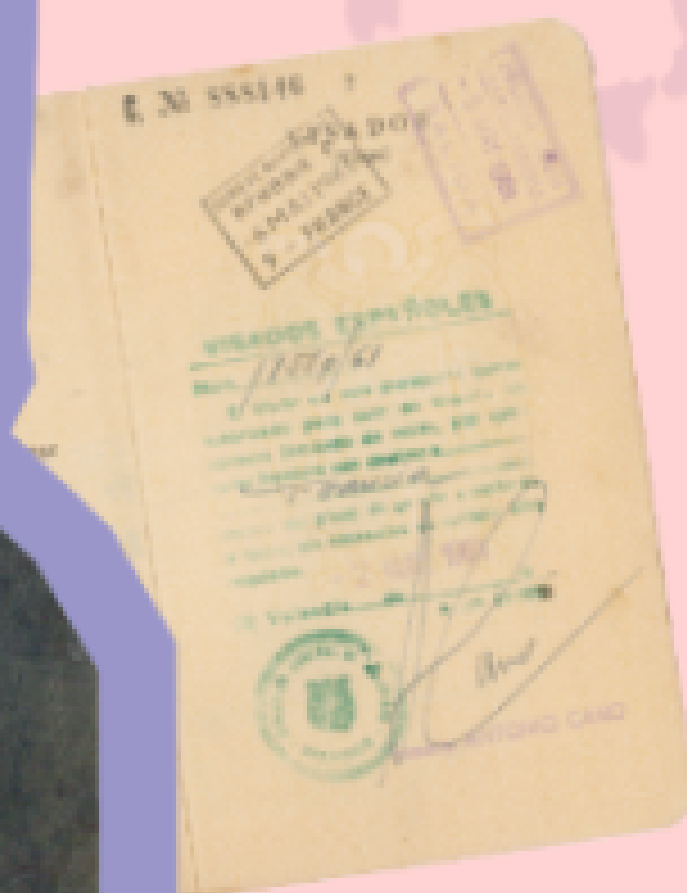
Després de casar-se, junt amb el seu marit, va tornar a París. Ell va treballar d'obrer i ella, es va encarregar de la neteja d'unes cases; allí va nàixer Pedro, el seu fill major. Al cap de tres anys d'estar allí va faltar son pare i es van establir a Benissa definitivament.

ANA SANTACREU ROSELLÓ

França, 1961

Anita *El Gato*, va emigrar a París junt amb el seu germà Jaime. Es va dedicar a fer les tasques d'empleada domèstica a l'ambaixada americana de París.

GUADALUPE GARCÍA MARTÍN

Algèria, 1960-1962. França, 1963, 1965-1968

Guadalupe va viatjar a Algèria, on la seua mare adoptiva treballava com a empleada domèstica, i ella va estar ajudant-la amb les tasques de la casa i fent-se càrrec d'un xiquet de la família.

En tornar a Benissa, la seua mare biològica es va quedar sense casa i va emigrar a París per guanyar prou diners per a comprar-se'n una altra.

Després de casar-se, junt amb el seu marit, va tornar a París. Ell va treballar d'obrer i ella, es va encarregar de la neteja d'unes cases; allí va nàixer Pedro, el seu fill major. Al cap de tres anys d'estar allí va faltar son pare i es van establir a Benissa definitivament.

ROSARIO PINEDA PALENCIA

França, aprox. 1936-1980

Rosario va conèixer durant la Guerra Civil a un brigadista internacional i van emigrar junts a Brunoy (França), on es van casar i allí van muntar un bar. Uns anys més tard, es va quedar viuda i es va casar amb un enginyer agrònom.

Es va establir allí, fins que va tornar a Benissa l'any 1980.

CONCHA IVARS VALLÉS

França, 1961-1972

Concha Vaqueta i la seua germana Pepita van viure a París onze anys, on van treballar a la casa d'un important empresari petrolier, ocupant-se de les tasques domèstiques.

A la cambra on vivien les dues germanes, van acollir a moltes persones de Benissa que necessitaven ajuda, mentre s'instal·laven i també organitzaven trobades amb altres benissers i benisseres que treballaven allí.

CARMEN GINER ORIHUEL

França, 1960-1983

Carmen i la seua germana Matilde emigraren juntes a París per a treballar a la casa d'un important empresari tèxtil. Ella era la cuinera de la casa, i els diumenges en el seu temps lliure, es relacionava amb altres jóvens espanyols, anaven a La Iglesia del Inmaculado Corazón de Jesús, Misión Católica i passejaven per la ciutat. Va conèixer a un benisser i es va casar ja ací.

ENCARNA GÓMEZ NOGUERA

França, 1965-1970

Encarna va emigrar a França amb 16 anys, per ajudar a l'economia familiar, perquè dos anys abans havia perdut a son pare. Va viure a Montpeller, i allí va estar treballant al camp, principalment a la verema.

En tornar, es va casar i va tindre a les seues filles. L'any 1976 va ser de les primeres dones que es va incorporar a treballar a l'Ajuntament de Benissa, fins que es va jubilar, sent la governanta i una persona molt apreciada per la seua professionalitat.

MARGARITA BAIDAL CRESPO

França, 1958-1985

Margarita i la seua germana van emigrar a París en 1958 buscant una oportunitat i totes dues van treballar a una casa cuidant xiquets. Va conèixer al seu marit, descendent d'una família catalana establerta allí, i es varen casar en l'església espanyola de París, i allí també van nàixer les seues filles.

Durant la resta de temps que va viure a França, va treballar a la fàbrica d'automatismes de la família. Van tornar a Benissa en 1985, traslladant també ací el seu negoci.

MARÍA LLOBELL VENGUT

França, 1957-1966

María Les Llums, va ser una de les primeres dones que van emigrar a París.

Uns anys després que faltara el seu marit, sent mare de quatre fills, decideix anar-se'n per a tirar endavant a la seua família. En trobar faena i establir-se allí, es va poder emportar els seus fills i durant nou anys va treballar d'ama de companyia, fent-se càrrec d'un matrimoni d'ancians. Va ser de gran ajuda per a moltes benisseres que, posteriorment, també van estar a París.

MATILDE GINER ORIHUEL

Algèria, 1954-1959. França, 1960-1987

Matilde, en faltar son pare, se'n va anar a Algèria, on va treballar durant quasi cinc anys com a brodadora, fins que per motiu dels enfrontaments, va tornar a Espanya.

Un any després, va emigrar a París junt amb la seua germana Carmen, i altres benissers que van fer el viatge amb elles. A la casa d'un important empresari del sector tèxtil, s'ocupava de les tasques de donzella i de modista.

Va conèixer a un xic gallec, que també vivia allí, i es va casar amb ell.

MATILDE ROSELLÓ

França, 1957

Matilde Roselló, amb 18 anys, se'n va anar a treballar a França, junt amb sa mare Josefa Baydal, per ajudar a l'economia familiar. La llibertat que es respirava a la gran ciutat va ser una de les coses que més la va sorprendre. Veure les parelles passejant agafats de la mà o besant-se al carrer eren coses totalment excepcionals en un poble com Benissa. La seua estada a París va ser molt breu.

REMEDIOS FERRER IVARS

Algèria, 1954. França, 1957

Remedios amb 13 anys se'n va anar a Algèria amb sa mare i la seua germana Ángeles, on es va fer càrrec de cuidar un xiquet durant un any.

Després, també se'n va anar a París, on va desenvolupar diferents treballs. Allí va conèixer a un xic francès, es va casar i va formar la seua família. Es va establir a França.

